

ת"פ 32772/06/16 - מדינת ישראל נגד אלון סובייב

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 32772-06-16 מדינת ישראל נ' סובייב
תיק חיצוני: 9265/2014

בפני	כבוד השופטת - נשיאה עינת רון
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	אלון סובייב

החלטה

לפניי בקשת הנאשם לביטול כתב האישום שהוגש נגדו, בשל שיהוי שנפל בהגשתו, הן מהטעם של הגנה מן הצדק והן מחריגת המאשימה מהנחיית היועמ"ש מס' 4.1202 (4.1200), הקובעת כי בעבירות עוון, כפי המיוחסות לנאשם בתיק זה, על התביעה לפעול לסיום הטיפול בתיק ולהגשת כתב אישום בתוך 12 חודשים.

רקע עובדתי ותמצית טענות הצדדים

נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של זיוף בכוונה לקבל דבר (ריבוי עבירות) (2 פרטי אישום) - עבירה לפי סעיף 418 אמצע לחוק העונשין, התשל"ז 1977 (להלן: "חוק העונשין"), עבירה של שימוש במסמך מזויף (ריבוי עבירות) (2 פרטי אישום), עבירה לפי סעיף 420 לחוק העונשין, עבירה של קבלת דבר במרמה (ריבוי עבירות) (2 פרטי אישום), לפי סעיף 415 לחוק העונשין, עבירה של התחזות כאדם אחר (ריבוי עבירות), עבירה לפי סעיף 441 לחוק העונשין, עבירה של נהיגה ללא רישיון (ריבוי עבירות), עבירה לפי סעיף 10 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א 1961 (להלן: "פקודת התעבורה") ביחד עם סעיף 29 (ב) לחוק העונשין; נהיגה ללא פוליסת ביטוח (ריבוי עבירות), עבירה לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל 1970 (להלן: פקודת ביטוח רכב מנועי") ביחד עם סעיף 29 (ב) לחוק העונשין.

על פי עובדות כתב האישום, במהלך החודשים אוגוסט 2012 - דצמבר 2012, נהג הנאשם לבצע מעשי מרמה וזיוף, ובכללם זיוף והשתמש שלא כדין בהמחאות, התחזה כאדם אחר, עשה שימוש במסמכים מזויפים וקיבל דבר במרמה.

כתב האישום מייחס לנאשם שלושה אישומים. עיקרו של האישום הראשון, בזיוף המחאות בסך כולל של ₪ 14,735. האישום השני, עיקרו בהתחזות כאדם אחר, בהקשר זה מיוחס לנאשם כי עשה שימוש בתעודות זהות של אחר לצורך שכירות מוניות, בתקופה שבין ספטמבר 2012 ועד דצמבר 2012. האישום השלישי מייחס לנאשם עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה וללא פוליסת ביטוח, כאשר נטען לגבי הנאשם, כי נהג

במונית במהלך חודשים ספטמבר 2012 ועד לחודש דצמבר 2012 למרות שהיה פסול מלהחזיק רישיון נהיגה.

טענות הנאשם:

לטענת הנאשם, העבירות נעברו בשנת 2012, לפני כ - 6 שנים, כתב האישום הוגש רק ביוני 2016 וכל העבירות המיוחסות לנאשם הן עבירות מסוג עוון. הנאשם נחקר בתאריכים: 17.12.12 ו - 8.7.14, השיב לשאלות, לא שמר על זכות השתיקה ומשכך, לטענתו, לא ניתן לייחס לו את התמשכות החקירה בעניינו.

לטענתו, הוא נדרש להתגונן כנגד אישומים המיוחסים לו לפני קרוב ל - 6 שנים, כאשר מדובר בתיק פשוט, שהיקף חומר החקירה בו הנו כקלסר בלבד, לא הייתה שום סיבה סבירה להתמשכות כה חריגה של ההליכים אצל המאשימה ובזמן שחלף יש משום עינוי דין ברור עבור הנאשם אשר פוגע ביכולתו להתגונן.

זכותו של חשוד כי חשד לעבירה שביצע ייחקר ויתברר על ידי רשויות החוק תוך זמן סביר, ולא יובא לבית המשפט לאחר שנים כה רבות, כאשר מדובר בתיק פשוט, שאין בו מורכבות מיוחדת ואין בנסיבותיו כדי להצדיק שיהוי כה חריג מצד המאשימה.

הנאשם בן 34 אב ל - 3 ילדים קטינים, מצבו אינו בכי טוב.

לטענת הנאשם, אם תיק זה לא נחזה חשוב דיו למשיבה או שלא הצדיק את המשאבים הנדרשים כדי להשלים את החקירה ולהביאו בפני בית המשפט בזמן סביר לאחר הגשת התלונה, הרי יש להסיק בנדון מסקנות ולהורות על ביטול כתב האישום.

עוד טוען הנאשם לקיומה של הגנה מן הצדק, כאשר לטענתו, ניהול ההליך הפלילי עומד בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית, בשל התנהלותה הקלוקלת של התביעה והיעדר יכולת להבטיח לנאשם משפט הוגן.

ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה אשר יצאה תחת ידי בתי המשפט בנושא כמו גם להנחיות היועמ"ש אשר קובעות כי חובתה של המאשימה לזרז הטיפול בהליכים פליליים ולעמוד בפרקי זמן מירביים עד לקבלת החלטתה בעקבות פתיחת חקירה נגד חשוד. כאשר יש לפעול לסיום הטיפול בתיק בעבירות מסוג עוון בתוך 12 חודשים.

לטענתו, משך הזמן שחלף בתיק דנא מאז פתיחת החקירה ועד להגשת כתב האישום הינו למעלה מפי 3 מכך, כ - 3.5 שנים. לפי רשימת חומר החקירה, מרבית פעולות החקירה בוצעו בשנת 2012 ורק פעולות מעטות בוצעו בשנת 2014, כאשר פעולות החקירה המאוחרות ביותר, הינן מיולי 2014. לכל הפחות מדובר בפרק זמן של שנתיים מיולי 2014 ועד להגשת כתב האישום ביוני 2012.

בסיפא של הבקשה טוען הנאשם כי לבית המשפט סמכות לדון בתקיפה עקיפה של התנהגות המאשימה, כאשר חריגה כה ניכרת מפרקי הזמן הקבועים בהנחיות המחייבות את המאשימה היא בלתי סבירה בעליל ולפיכך בטלה בהיותה פסולה ובניגוד לדין.

טענות המאשימה:

דין הבקשה להידחות, תיק החקירה בעניינו של הנאשם הועבר לידי המאשימה בחודש דצמבר 2014, זאת לאחר סיום החקירה בתיק הכולל חמישי תיקי חקירה נפרדים.

ביום 15.6.16, בחלוף כשנה וחצי מתום החקירה, הוגש נגד הנאשם כתב אישום לבית המשפט, המונה שלושה אישומים כמפורט בכתב האישום.

החל מחודש ספטמבר 2016 ועד לחודש ינואר 2018, במשך כשנה וארבעה חודשים, התקיימו בבית המשפט כעשרה דיונים בעניינו של הנאשם, אליהם לא טרח הנאשם להתייצב וזאת על אף שהיה מודע לקיומם, בשים לב לצווי ההבאה שהוצאו בעניינו. דהיינו, לטענת המאשימה, חלק מהשיהוי רובץ לפתחו של הנאשם.

הנאשם נחקר בחשד של קבלת דבר במרמה, עבירה הכוללת שתי חלופות, שהמחמירה שבהן מהווה עבירת פשע. על פי הנחיות היועמ"ש בעבירה מסוג פשע, יש לפעול לסיום הטיפול בתיק בתוך 18 חודשים. בידי המאשימה הפרוגטיבה באשר להחלטה בדבר הוראות החיקוק אשר בהן יואשם הנאשם בסופו של דבר. לטענתה, העובדה כי לבסוף יוחסה לנאשם החלופה המקלה בסעיף, לא הייתה יכולה להיות ידועה למשיבה טרם בחינת הראיות בתיק ועל כן תטען המאשימה כי עמדה בפרקי הזמן המוגדרים בהנחיה.

לטענת המאשימה, בבקשתו, מנסה הנאשם לייצר תקופה התיישנות חדשה העומדת בניגוד למצוות המחוקק. סעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב 1982 קובע את תקופת ההתיישנות על פי סוג העבירה וקובע כי בעבירות עוון תקופת ההתיישנות עומדת על 5 שנים ואילו בעבירת פשע תקופת ההתיישנות הינה 10 שנים. הוראות אלו הן שקובעות את המועדים שאחריהם לא ניתן עוד להגיש כתב אישום. בשונה מכך, הנחיות היועמ"ש הינן הנחיות פנימיות שנועדו להתוות את מדיניות הטיפול בתיקים על ידי התביעה, אך אין בהן כדי להחליף את הוראות החוק, ובוודאי שלא ליצור תקופת התיישנות חדשה, אליה לא התכוון המחוקק.

עוד טוענת המאשימה, כי גם אם הייתה חורגת מהנחיות היועמ"ש, הרי שלא הוכחה פגיעה ממשית בהגנת הנאשם כתוצאה מהחריגה, בפרט נוכח אי התייצבות הנאשם עצמו לדיונים שנקבעו בעניינו משך כשנה וארבעה חודשים.

דין

בענייננו, טוען הנאשם כי לאור השתהות המאשימה בהגשת כתב האישום כנגדו, קמה לו טענת הגנה מן הצדק.

הבסיס המשפטי לטענת הגנה מן הצדק מעוגן בסעיפים 149 (10) ו - 150 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב 1982.

הלכה ידועה היא כי לבית המשפט הסמכות לבטל כתב אישום, כאשר מסתבר לו כי לא ניתן להבטיח לנאשם משפט הוגן או כאשר העמדתו לדין פוגעת בעקרונות הצדק וההגינות, בשל התנהלות קלוקלת של התביעה.

ראשית יש לשוב ולהדגיש כי העבירות המיוחסות לנאשם הן עבירות מסוג עוון, עבירה אשר התיישנות על פי חוק (סעיף 9 לחסד"פ) הינה בחלוף 5 שנים מתום ההליך האחרון בחקירה או מיום ההליך האחרון מטעם בית המשפט, הכל לפי המאוחר יותר.

עיון בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.1202 "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום" (יולי 2014), מעלה כי ככלל, פרק הזמן המרבי הנדרש לטיפול התביעה בתיק החל מיום קליטת התיק בתביעה ועד לקבלת החלטת התובע בדבר העמדה לדין, בעבירת פשע שדינה עד עשר שנות מאסר הינו עד 18 חודשים (כאשר בתקופה זו לא יימנו מספר פרקי זמן, כגון התקופה שממועד הגשת הבקשה לשימוע ועד למועד האחרון של ההחלטה בשימוע) ובעבירות מסוג עוון עד 12 חודשים.

בהנחיה ישנה רלוונטיות לחומרת ולסוג העבירה, אשר נוכח מורכבותה מצדיקה קביעת פרק זמן ארוך יותר לשם גיבוש ההחלטה בדבר הטיפול בתיק (דוגמת עבירות כלכליות מורכבות ועבירות שחיתות), המאפשרות הארכת התקופה באישור פרקליט המחוז או היועץ המשפטי לממשלה.

עיון בהנחיה מלמד כי במקרים מסוימים, עשוי חלוף זמן רב ממועד ביצוע העבירה ועד להגשת כתב האישום, לזכות נאשם בהגנה מן הצדק.

בענייננו, כתב האישום מייחס לנאשם עבירות משנת 2012 ואילו כתב האישום הוגש אך בחודש יוני 2016 - לשיטת הנאשם, פעולות החקירה המאוחרות ביותר בתיק הינן מיולי 2014, דהיינו כשנתיים עובר להגשת כתב האישום כנגדו.

לשיטת המאשימה, תיק החקירה הועבר אליה בחודש דצמבר 2014 וכתב האישום הוגש בחלוף כשנה ומחצה מתום החקירה. המאשימה הוסיפה והדגישה כי הנאשם נחקר תחילה בעבירה מסוג פשע, כאשר על פי ההנחיות יש לפעול לסיום הטיפול בתיק בתוך 18 חודשים, משלא היה ידוע לה סוג העבירה שבכוונתה לייחס לנאשם, קודם לבחינת הראיות - עמדה בפרקי הזמן המוגדרים.

נראה, כי אכן מדובר בחלופה זמן ניכר מעת ביצוע העבירות המיוחסות לנאשם, סיומה של החקירה, העברת תוצרי החקירה לידי המאשימה ועד להגשת כתב האישום. נראה כי אין המדובר בתיק רב היקף וחומר החקירה כולל כקלסר אחד בלבד, כפי טענת ב"כ הנאשם. ראוי היה כי כתב האישום היה מוגש בתוך הזמן הקבוע בהנחיות.

יחד עם זאת, הנחיות היועמ"ש אינן מגיעות כתחליף לחוק עצמו ואין בהן כדי לגבור על הוראותיו. נכון אמנם כי אין באמור כדי לגרוע מחובתה של המאשימה לעמוד בהנחיות היועמ"ש ויש בכוונתן של ההנחיות כדי להנהיג אצל גורמי התביעה התנהלות קפדנית בעניין משך הטיפול ועמידה בסד הזמנים, על מנת לייעל את ההליכים.

עם זאת, אין בכך כדי לקבוע כי כל מקום של חריגה מהנחיה זו, יש בה כדי להביא לאי הגשתו של כתב האישום או לביטולו מחמת הגנה מן הצדק.

בהינתן כי כתב האישום הוגש במסגרת תקופת ההתיישנות הסטטוטורית, סבורתני כי במכלול הנסיבות שפורטו לעיל, אין בשיהוי הנתון להוות פגיעה ממשית בתחושת הצדק וההגינות ולהצדיק את ביטול כתב האישום.

חומר הראיות המצוי בידי הצדדים, אינו מצוי בפני בית המשפט ואין כל אפשרות לדעת על שום אלו ראיות מבססת המאשימה סיכוי סביר להרשעה, ובוודאי שלא ניתן להעריך את משקלן.

הנאשם טען, אמנם, כי השיהוי פוגע בזכותו להתגונן כראוי, אולם טענתו כללית, הנאשם לא מפרט את הנזק שנגרם לו ואת השפעת השיהוי על הגנתו ומכל מקום, הרי ששאלת הפגיעה המהותית ראוי כי תתברר על ידי הערכאה השיפוטית בהליך עצמו.

מאליו מובן, כי ככל שבמהלך ניהול התיק ולאחר שמיעת ראיות, יתגלו קשיים בניהול הגנת הנאשם, כתוצאה מהשיהוי שבהגשת כתב האישום, או ככל שיימצאו כשלים בראיות המאשימה, כתוצאה מחלופה הזמן, יוכל בית המשפט לתת להם את הנפקות הראויה במסגרת הכרעת הדין ואף במסגרת גזר הדין (תזכיר חוק העונשין (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה - תיקונים שונים), תשע"ו 2015).

קיומו של שיהוי כשלעצמו, אינו השיקול היחיד ויש עדיין לבחון, מן העבר השני, שיקולים רלוונטיים נוספים לרבות טיב העבירה, חומרתה והאינטרס הציבורי בהעמדה לדין בגינה.

בענייננו, כאמור, העבירות המיוחסות לנאשם הינן מסוג עוון, אין לומר כי אלו אינן עבירות חמורות. כתב האישום הוגש במסגרת תקופת ההתיישנות הקבועה בדין, כאשר תחילה יוחסה לנאשם עבירה מסוג פשע ולאחר בחינת הראיות, מצאה המאשימה לייחס לנאשם עבירות מסוג עוון.

לצד זכויות הנאשם להליך הוגן קיים האינטרס הציבורי שבניהול הליך משפטי.

למעלה מן הצורך, אציין כי הלכה פסוקה היא כי ביטולו של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק יעשה במקרים חריגים ביותר, מקרים בהם התנהגותה של הרשות היא שערורייתית ותחושת הצדק האוניברסאלי נפגעת (ראה למשל ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט(6) 776 (2005)).

גם אם הייתי נכונה לקבל את טענת הנאשם שלפיה המאשימה השתתה בהגשת כתב האישום כנגדו, הרי שאין בכך די, בבואו של בית המשפט לשקול האם קמה לנאשם הגנה מן הצדק, לצד בחינת התנהלות הרשות, נבחנת אף התנהלות הנאשם והאם הנאשם במעשיו תרם לפגיעה במצבו, דהיינו, על הטוען כי קמה לו הגנה מן הצדק, צריך לטעון טענה זו בידיים נקיות (ת.פ. (מחוזי ת"א 40175/03 מדינת ישראל נ' יובל כהן [פורסם בנבו] (ניתן ביום 12.7.05): "He who seeks Equity must come with clean hands").

בעניינינו, הנאשם במשך כשנה וארבעה חודשים, לא התייצב לכשישה דיונים שהיו קבועים בעניינו ובהתנהלותו זו, גרם אף הוא להתמשכות ההליכים בתיק, משכך אף מטעם זה דין בקשתו להידחות.

אשר על כן ובנסיבות האמורות הנני דוחה את הבקשה.

הדיון הקבוע ליום 23.5.18 שעה 09:00 בעינו עומד.

המזכירות תעביר החלטתי אל הצדדים.

ניתנה היום, כ"א אייר תשע"ח, 06 מאי 2018, בהעדר הצדדים.